

ИВАН МАРТИНОВ

СМАЗАНАТА РЪКА

chitanka.info

Това се случи преди много години.

На разсъмване пуснахме върху голямата плоска машина следпразничния информационен вестник „Народен глас“. Цяла нощ не бяхме мигнали. Капнали от умора и безсъние, едва се държахме на крака. Лицата ни бяха бледи и посърнали, с възпалени, зачервени очи.

Наближаваше времето, когато трябваше да предадем вестника, и всички бързахме. Всяка минута ни беше скъпа. Напрежението растеше. Машините ръмжаха със свойствените си глухи, сподавени гласове, които сякаш идеха изпод земята. Бързо се движеха колелета и лостове, обръщаха се валцове, съскаха каиши... И тъкмо в тоя момент на най-голям и непоносим шум отвън се втурна запъхтян редакторът с оредялата, проскубана брадичка. Той застана по средата на машинното отделение, размаха заплашително ръце и закрещя право в лицето на майстора:

— Та вие още не сте свършили! — И изблеци очите си. — Как може, боже мой, как може? Та това е позор... да, истински позор!... На, гледай, навън вече се разсъмва, а вие още не сте свършили...

Майсторът, висок, сух, с руси мустачки и дълъг нос, нареди да се бърза и това още повече усили шума.

На голямата плоска машина в средата на помещението бе застанала висока бледа работничка. С последни усилия, като едва се крепеше на крака, та вземаше един по един белите чисти листа и ги пъхаше в устата на чудовището, което стръвно ги захапваше с щърбите си зъби и ненаситно ги поглъщаше.

Отзад на тезгяха едно измършавяло момче с лунички по лицето събираше отпечатаните броеве на вестника и ги нареждаше върху сушилките. Изтощено от тежкия нощен труд, то едва седеше на стола и дремеше, а броевете се пилееха пред него. Майсторът забеляза това, скара му се и го заплаши, че ще му дърпа ушите, ако не внимава. Момчето се сепна, скочи на крака и както беше още сънено, ококори очи и замига виновно. То чак сега откри щегата, която се отпечатваше върху бялото поле на вестника.

Без много да мисли, момчето остави броевете да се нареждат сами върху тезгяха, взе чукчето и дъската за подлагане и изтича пред машината. И преди още някой да го предупреди, че трябва да се пази, то се наведе над движещия се фундамент и посегна към щегата.

Раздаде се отчаян, сърцераздирателен писък. Кръвта замръзна в жилите ни. Всички останахме по местата си като вкаменени от страх. Само подавачката не загуби присъствие на духа. Тя даде контра и спря машината, но от силния натиск и рязкото, внезапно спиране оста се изкриви, маховикът потъна и смаза формата.

Изтичахме натам. Върху предната част на машината, между двете релси под самата мастилница, с намъкната до китката ръка лежеше бледо, с восъчно лице момчето. То не бе загубило съзнание, а изтръпнало от болка, ни гледаше с разширени от ужас очи и само хлипаше.

Какво бе станало?

Като дошло пред машината, момчето посегнало да набие щегата в движение. Но силите му стигнали дотук. Уморено от продължителното бдение, то загубило равновесие и се облегнало на формата. Тъкмо в тоя момент фундаментът се връща назад и дръпва ръката му между валците... И ето го сега лежи пред нас и ни гледа с очи, изпълнени с вик за помощ, но то не можеше нито думица да каже, устните му само леко мърдаха.

Отнякъде дотича майсторът — уплашен и с разтреперани ръце. Той се наведе, погледна момчето и заповяда:

— Вода!... Бързо!...

— Не, няма нужда от вода, а от йод. Дайте йод!

Някой изтича до аптечката, която се намираще в канцеларията. Един работник измъкна ръката на момчето. Тя беше цялата смазана до китката. Кожата се бе напукала на много места, но кръв нямаше — при силния натиск тя се бе отдръпнала.

Злополуката с момчето се разчу из цялата печатница и скоро около него се събраха почти всички работници.

Неочаквано отвън изтича запъхтян директорът — нисък, пълен човек, който дишаше тежко. Той разбута недоволен всички, застана до машината и като забеляза свитото малко тяло на момчето, попита:

— Какво е станало?

Майсторът се изправи пред него.

— Нещастие, господин директоре... злополука... Аз не видях, защото правех ревизия на трета машина, но чух... Вижте ръката на Стефчо! — И той посочи момчето, като искаше с един замах да опише картината, за която не можеше да намери думи.

Директорът погледна момчето, което от страх да не му се карат беше притихнало и вече не плачеше, после машината, пак момчето и пак машината. Най-после той се обърна разсърден към майстора:

— Аз не питам за ръката, а за машината. Има ли някаква повреда машината?

Майсторът мълчеше изумен.

— Кажи, кажи! — настоя директорът. — Счупена ли е машината?

— Да, господин директоре.

— Какво?

— Оста на маховика и двата малки валца. Но аз мисля, че машината може да се поправи, а ръката на Стефчо...

— Стига! — махна с ръка директорът. — Малкият ще оздравее, а машината... — И той се хвана за главата. — Ох!... Какво направихте вие, какво направихте? Знаете ли колко струва тази машина? Та тя е нова, съвсем новичка!...

Директорът обиколи два пъти машината и застана до нея. Тя не можеше повече да работи и лежеше кротко, безпомощно, като ранено добиче. Той дълго стоя мълчалив и неподвижен, като я гледаше натъжен и готов да заплаче. После въздъхна и изохка така глухо, че едва чухме думите му:

— Сега трябва да я поправяме! Знаете ли колко ще загубим от това?...

Директорът обгърна с отчаян поглед всички ни. Но ние стояхме около него безучастни, студени. Тогава той, като не намери от никого съчувствие към своето страдание, наведе глава и тръгна към кабинета си съкрушен, като човек, който е загубил най-скъпото в живота си, но когото никой не може да разбере.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.